

Preventiv 2013

M E S S A D I

dalla suprastonza communal a cussegl da vischnaunca

Preziada signura presidenta
Preziadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

Las directivas per il preventiv 2013 sedattan dil program d'activitad 2009 – 2012 ch'il cussegl da vischnaunca ha discussiunau ils 22 da zercladur 2012 e dil plan da finanzas per 2013 – 2017, ch'il cussegl da vischnaunca ha priu enconuschientscha ils 24 d'uost 2012. Leu ha la suprastonza communal constatada, ch'ils "novs projects sco era las novissimas decisiuns dil cussegl da vischnaunca e dalla cuminonza dils votants han consequenzas finanzialas e fuorman la basa per la revisiun ed actualisaziun dil plan da finanzas". Ultra da quei seigi ei da risguardar, che nus sesanfleien alla fin d'ina perioda d'uffeci. Per quei seigi ei buca indicau da far midadas fundamentalas e da tschercar novas strategias. Quellas constataziuns valan era per il preventiv 2013.

In legreivel resultat

Sco il preventiv 2013 per *il quen current* conferma, ein las stentas dils davos onns per migliorar las finanzas communalas sepagadas. Enteifer tschun onns han ils deivets saviu vegnir reduci per quater milliuns francs e muntan dapresent a biebein 15,3 milliuns francs. El

medem mument eis ei denton stau pusseivel da far considerablas investiziuns en projects da gronda muntada per il beinstar communal. Cun quei che nus havein priu ad uras las disposiziuns preventivas, ha la vischnaunca da Mustér buca las pitgiras sco autras (Domat, Tavau e Cuera).

Malgrad las difficultads economicas e las turbulenzas monetaras savein nus presentar in preventiv tut en tut legreviels e cun in pign avanzament el quen current. Quel cuntegn era ina amortisaziun supplementara dil project Reka. Dapi l'entschatta da 2007 ha quella contribuziun à fonds perdu saviu vegnir reducida da 1'610'000 a 590'000 francs (2013) ni per varga in milliun francs.

Perencunter corrispunda il preventiv pil *quen d'investiziun* buca allas directivas finanzialas. Las investiziuns previdas survargan bufatgamein la summa da 3 milliuns e la limita fixada avon dus onns per biebein 1,1 milliuns francs. Sco menziunau tier la tractaziun dil plan da finanzas, sesanfla la vischnaunca en ina situaziun speciala, damai ch'entgins projects da gronda muntada ston vegnir realisai, denter auter la sanaziun dil stradun principal atras il vitg e dil Center da sport e cultura sco era la meglieraziun funsila. Cun quei ch'ei setracta d'in fatg extraordinari, sa quella sviaziun dallas directivas transitoriamein vegnir tolerada.

Il pei da taglia da 120 % ei d'ina vart ina grevezia e da l'autra vart porta quel ina biala entrada supplementara. Sebasond sin la lescha cantunala davart l'ulivaziun da finanzas obtegn la vischnaunca era igl onn 2013 ina contribuziun cantunala a basa dalla forza fiscala da frs. 258'700.--. Quella favur ei denton ligiada al pei da taglia actual. Cun sbassar il pei da taglia per 5 % sereducessen las entradas da taglia per rodund frs. 150'000.--. Leutier vegness la sperdita dalla contribuziun cantunala, aschia ch'il manco muntass totalmein a rodund frs. 400'000.--. Consequentamein stuessen las expensas vegnir reducidas per quei importo. A vesta da quella situaziun ein la suprastonza communal e la cumissiun da gestiun dil meini, ch'ei fussi buca prudent da sbassar el mument il pei da taglia. Ina adattaziun havessi el mument era consequenzas negativas sin la fixaziun dallas contribuziuns federalas e cantunalas alla meglieraziun funsila.

Cun precauziun e prudientscha

La suprastonza communal ha – en concordanza cun la cumissiun da gestiun – repetidamein accentuau, che novas disposiziuns finanzialas stoppien esser beinponderadas e risguardar tuts facturs actuals e futurs. Ei drovi in concept ch'ensiari las differentas spartas, denter auter il pei da taglia, la finanziaziun speciala dalla canalisaziun e dalla serenera, il svilup dallas expensas sil sector dalla sanadad (las novas grevezias entras la legislaziun cantunala) e dil scolaesser (la nova lescha da scola che caschuna alla vischnaunca ina expensa supplementara da rodund frs. 150'000.--), dallas consequenzas d'ina eventuala aboliziun dalla valeta dall'atgna locaziun (Eigenmietwert) e dalla problematica dallas habitaziuns secundaras sco era l'introducziun d'ina taxa directiva (Lenkungsabgabe). Las preparativas per la realisaziun da quei instrument ein fatgas ed in εμπrem sboz per ina lescha corrispudenta ei elaboraus. El decuors dils proxims meins san las instanzas cumpetentas decider surlunder. Cun quellas entradas supplementaras fuss ei p.ex. pusseivel da finanzia il bus local ed auters projects turistics (CSC).

Ina impurtanta entrada deriva dalla vendita dall'*energia da participaziun*. Els proxims onns eis ei da quintar cun ina reducziun da quei importo. Ils contracts per la vendita dall'energia da participaziun e concessiun cun la Hydro Surselva SA scadan la fin 2014. La suprastonza communal vegn – en stretga collaboraziun cun las vischnauncas vischinontas – a far tut il pusseivel per puspei contonscher bunas cundiziuns da vendita. El mument stuess la vischnaunca quintar cun ina considerabla reducziun dil recav.

Entgins accents specials

Sco usitau vegnan las singulas posiziuns dil preventiv explicadas e motivadas en in commentari detagliau. Per quei serestrenschin nus el messadi sin entginas indicaziuns supplementaras.

Il manteniment dall'infrastructura

Il manteniment dall'*infrastructura* caschuna considerablas expensas, specialmein entras la structura decentralisada cun ils numerus vischinadis. Ils davos onns havein nus impundiu annualmein denter 840'000 (2007) e 2'635'100 (2013) francs per mantener e renovar quella infrastructura. Quellas expensas ein necessarias per mantener vinavon bunas colligiazions, ina dismessa dall'aua conform allas prescripziuns ed en favur dalla protecziun dalla natira e digl ambient.

Ils cuosts da persunal

Ils cuosts per *igl entir persunal communal* ein dapi 2006 buca carschi. Els muntavan lu a frs. 4'524'376. Per igl onn 2013 quintein nus cun frs. 4'470'700. Visavi igl onn 2011 ei quei in carschament da frs. 224'525 ni da rodund 5 % (en treis onns). Il cuosts per l'administraziun communal ein denton buca s'augmentai ils davos treis onns. Igl alzament deriva denter auter dalla nova reglamentaziun dall'indemnisaziun, che caschuna frs. 47'000 dapli expensas per la suprastanza communal e frs. 6'300 per il cussegl da vischnaunca. Il diember da persunal communal vegn buca augmentaus. Igl ei era buca previu in augment dallas pagaglias, auter ch'igl usitau scalem ed ina ev. carischia. Ina midada sedat ei tier il menaschi tecnic entras crear il niev post d'in cau dil menaschi tecnic. Perencunter vegn reduciu ina piazza tier il menaschi forestal. Cuosts supplementars dat ei denton tier il scolaesser. Sebasond sin la nova lescha cantunala da scola s'augmentan naven digl onn da scola 2013/2014 ils cuosts dallas persunas d'instrucziun. Il pensum cumplein d'in scolast da classa munta da niev a 28 e buca pli a 30 lecziuns. Cunquei ch'il diember da lecziuns vegn buca reducius, ha quei in augment dils cuosts da persunal per consequenza. Ultra da quei vegn il pensum dil meinascola augmentaus per 5 % e munta da niev a 50 %.

Scolaziun e formaziun – ina impurtanta incarica

Naven dil niev onn da scola sto la vischnaunca surprender ils cuosts cumpleins pil material d'instrucziun. Sco menziunau stuein nus quintar che la nova lescha cantunala da scola caschuni alla vischnaunca in augment da cuosts da rodund frs. 150'000.-- per onn. Ils davos onns havein nus impundiu annualmein biebein treis milliuns francs per *la scolaziun e formaziun* ni da quei da 25 % dallas expensas. Ei setracta denton da bunas investiziuns per il futur. Tuttina eis ei necessari d'adina puspei examinar tuttas pussevladads per spargnar, seigi quei cul diember da scolars per classa, cun pensums parzials per il persunal d'instrucziun ed autras disposiziuns.

Ils cuosts per scolar divergeschan grondamein denter la scoletta e la scola secundara. La media da cuosts per scolar dil scalem superiuor (excl. cuosts d'infrastructura, meinascola etc.) munta a varga frs. 16'000.--, in aspect ch'ei da risguardar ellas contractivas per ils scolars d'ordeifer. Legreivlamein eis ei vegniu priu l'iniziativa per examinar las pussevladads d'ina stretga collaboraziun sil sectur dalla scola en Sursassiala. Quella examinaziun duei succeder cun agid d'in cusseglader extern. Per facilitar quella cooperaziun, fuss ei giavischeivel dad haver in sulet meinascola per Sursassiala.

Niev sistem da scaldament dils edifecis publics

Dapi in onn ein tuts edifecis comunals (casa communal, casa da scola e halla a Cons, Center da sport e cultura) colligiai al sistem central da scaldament Recal. Cheutras sa la vischnaunca desister digl ieli. Quei ein ina biala contribuziun alla protecziun digl ambient. Cun il niev sistem dat ei ina calculaziun totalmein differenta dils cuosts annuals. Entochen oz figuravan en principi sulettamein las expensas per la cumpra digl ieli sco cuosts per il menaschi. Cul niev sistem cumpeglian quels tuts cuosts accessoris sco era l'amortisaziun dallas investiziuns dils proxims 25 onns, pia da tut ils cuosts directs ed indirects.

La cumissiun da gestiun ha priu investa da quels stabiliments. Ella constatescha che las decisziuns e cundiziuns dil cussegl da vischnaunca ein ademplitas ed ha era approbau il quen final dalla colligiazion dils baghetgs da scola a Cons al scaldament Recal. Per optimar ils cuosts d'energia eis ei previu d'installar in niev pilotadi per la repartiziun dalla calira era per la

scola. Plinavon duei ei esser pusseivel da reglar en mintga stanza la temperatura (installar termostats) ed era l'isolaziun ei d'optimar. Per saver profitar da quei niev sistem, drova ei ina buna surveglanza e regulaziun dils indrezs da scaldar.

Center da sport e cultura

Il Center da sport e cultura ei d'ina vart ina attracziun che porscha numerusas pusseivladads per activitads sportivas e culturalas. El generescha onn per onn varga 16'000 pernottaziuns. Ils davos onns ha la vischnaunca impundiu considerablas summas per sanar las plazzas plurivalentas, il scaldament ed ils indrezs d'electricitad e ventilaziun. En tut setracta ei d'ina summa dad 1,3 milliuns francs. A vesta da quellas investiziuns eis ei necessari da procurar per in menaschi efficient, dirigius tenor criteris commercials sco era d'examinar tuttas pusseivladads per augmentar la frequenza dils novs stabiliments. La suprastanza communal ha pretendiu ina reducziun dil deficit e che las expensas vegnien adattadas allas entradas sil sector dalla restauraziun, denter auter era sil sector dil persunal. Per haver ina megliera trasparenza, eis ei necessari da reparter ils cuosts da persunal sin las singulas spartas (tenor il principi dallas scuntraziuns internas, applicaus el quen current dalla vischnaunca).

Las expensas per il socialesser creschan

Expensas considerablas caschuna la sparta sociala en special cun las contribuziuns allas casas da tgira ed alla Spitex. Quellas mesiras vegnan decretadas dil Cantun e dalla Confederaziun, aschia che la vischnaunca ha strusch ina pusseivladad d'influenzar ellas.

Cun l'entschatta digl onn 2011 ei il sistem dallas contribuziuns allas casas da tgira vegnius midaus. La vischnaunca surpren buca pli il deficit dallas casas da tgira, sto denton separticipar als cuosts da tgira dallas personas che basegnan quei survetsch.

La Casa da tgira Sursassiala vegn purtada d'ina fundaziun. Las lavurs per l'engrondaziun dalla casa a Mustér per 55 cussadents s'avonzan tenor program. Ils dus provisoris (Tgasa Sontgaclau a Curaglia ed ella Claustra) ein secumprovai. Entochen la fin digl onn 2012 duess il tetg esser fatgs, aschia ch'ins sa cuntinuar l'entschatta digl onn 2013 cun las lavurs internas. Tenor il stan actual duess ei esser pusseivel da retrer la nova casa el decuors dils emprems meins digl onn 2014. Entochen l'entschatta d'october 2012 eis ei vegniu surdau lavurs per la summa da varga 18 milliuns ed ils pagamenti muntan a 9,3 milliuns francs. Igl ei da quintar ch'ils cuosts schazegiai cun rodund 24 milliuns vegnan survargai per rodund in milliun; quei pervia da problems e difficultads buca quintadas (sco retardaments sfurzai, materias nuscheivlas el vegl edificii, recuors etc.).

Proximamein vegn la suprastanza dalla Regiun da planisaziun Sursassiala a presentar in niev concept per in center da sanadad.

Considerablas investiziuns per 2013

Sco menziunau, survargan las investiziuns la limita maximala da 3 milliuns francs, previda el plan da finanzas 2013 – 2016. Quei fatg ei da considerar sco excepziunals, cundiziunaus entras plirs projects, che ston vegnir realisai el proxim onn.

Per il Center da sport e cultura ein las investiziuns - tenor il plan da finanzas - vegnidadas limitadas sin la summa da frs. 200'000.-- per igl onn 2013. Leutier vegn in importo da frs. 45'000.-- per investiziuns previdas e lubidas per 2012, ch'ei denton s'entardadas (plazza da tutt'aura). Cun quels daners sto en emprema lingia la ventilaziun vegnir sanada per frs. 75'000.--. La summa restonta da frs. 125'000.-- duei star a disposiziun per ulteriuras sanaziuns urgentas (p.ex. duschas, gardarobas).

El decuors digl onn 2012 ei il scaldament dil CSC vegnius sanaus. Las retschercas detagliadas han mussau, ch'ils indrezs interns dil scaldament, las installaziuns electricas e la ventilaziun han grondas munconzas. Quellas sedattan dil fatg, che quels indrezs ein dapi 30 onns en funcziun e ch'igl ei mai vegniu fatg renovaziuns e reparaturas pli grondas.

En connex cun la sanaziun dil scaldament eis ei stau necessari da sanar las installaziuns electricas e la ventilaziun. Cun coordinar quels systems eis ei pusseivel d'optimar ils indrezs e cheutras reducir las expensas annualas per il scaldament e l'energia. Per saver realisar quellas lavurs drova ei in credit supplementar da frs. 65'000.--. A vesta dalla situaziun speciala e dalla opportunitad da remediare el medem mument cun la sanaziun dil scaldament las munconzas arisguard indrezs electricas e la ventilaziun, suttametta la suprastanza communal la damonda per in credit supplementar al cussegl da vischnaunca en ina fuorma simplificada. En concordanza cun la cumissiun da gestiun supplichescha la suprastanza communal il cussegl da conceder per il remplazzament dil scaldament e per las adattaziuns internas sco era per la sanaziun urgenta dallas installaziuns electricas in credit supplementar da frs. 65'000.--.

Sanaziun da vias

Las lavurs per la sanaziun dalla Via Sursilvana dalla sbuccada dalla Via Cavardiras entochen Sontget ein instradadas e s'avonzan tenor program. Ina part da quella investiziun figurescha el quen 2012 (frs. 300'000), l'autra part vegn repartida sigl onn 2013 (frs. 614'000) e 2014 (frs. 180'000).

Sper la Via Sursilvana sa era in tschancun dalla Via Lucmagn vegnir sanaus. En connex cun la surbaghegiada Langini eis ei pusseivladad d'ereger in passapei naven dalla punt entochen alla sbuccada dalla Via Raveras. Plinavon sa la fontauna vegnir allontanada ni dislocada, aschia che la situaziun da traffic sa vegnir migliurada considerablamein.

Nova temprà alla cumparsa dil Vitg

La cumparsa dil Vitg, in beinvegni all'entrada ed alla sortida dil Vitg, in sistem attractiv dallas inscripziuns e dallas informaziuns sco ina biala paretà dalla staziun sco carta da viseta pils numerus viaggiaturs (onn per onn percuoran p. ex. rodund 250'000 hosps nossa cuntrada cun il Glacier Express) cun in center d'informaziun e la vendita da products indigens ei in vegl postulat. Per quei eis ei necessari, che las autoritads communalas s'occupeschien vinavon cun quella tematica. La realisaziun ei mo pusseivla cun in ferm engaschament dalla Viafier retica e dalla MGB. Il preventiv cuntegn ina emprema summa per realisar quei project.

Projects da temprà speciala

Las preparativas per la realisaziun dalla *meglieraziun funsila* s'avonzan tenor program. La cumissiun da meglieraziun ei seconstituída ed ha fixau il perimeter dil territori cumpigliaus dalla meglieraziun. Plinavon ei la prequalificaziun dils biros da planisaziun, che san suttametter ina offerta per la projectaziun, succedida. L'intenziun ei da saver surdar aunc uonn las lavurs per preparar il project general.

Il project Russein progredescha tenor program. Ils 29 da november 2012 vegn la nova societad Ovra Russein SA fundada. La vischnaunca da Mustér ei participada cun 15 % ni treis milliuns francs al capital d'acziun. Quella participaziun vegn finanziada entras l'indemnisaziun per il retuorn a tschep (Heimfallentschädigung) da biebein 5 milliuns francs. La Regenza ha insistiu ch'ei vegni pagau ina dividenda obligatoria. Sche tut va tenor program, vegn ei entschiet l'entschatta d'avrel 2013 cun las lavurs da construcziun. Quellas cuozan biebein dus onns. Per accelerar las preparativas ha la vischnaunca da Sumvitg prefinanziau la sanaziun dalla Via Russein. Quella ei gia finida ed ei da grond avantatg per igl access ella val.

Dapi onns s'occupescha la suprastanza communal cun la pusseivladad da nezegiar l'aua d'Acletta. En collaboraziun cun la Repower e cun agid d'in expert ei la situaziun vegnida intercuretga da rudien. Els proxims meins vegnan las autoritads a decider, co proceder vinavon. Il project vegn annunziaus a Swissgrid per obtener las contribuziuns federalas (KEV).

La *Cuminonza da maschinas forestalas Cadi* (CMF Cadi) ei fundada ed ils organs responsabels eligi (cussegl d'administraziun e direcziun). La nova maschina vegn furnida el decuors digl atun 2012. La CMF Cadi ha da presentar allas suprastanzas commalas il preventiv 2013. Igl ei fetg impurtont ch'ils organs responsabels prendien las disposiziuns necessarias per garantir in

menaschi dirigius tenor criteris economics, quei conform all'intenziun da quella nova organisaziun ed allas empermischuns fatgas al cussegl da vischnaunca.

Finiziun dalla restructuraziun

La nova structura administrativa cun la separaziun dalla lavur strategica dalla operativa ed ina direcziun communal ei semtgada. Ella sa passar cun l'entschatta digl onn 2013 en vigur. Il cussegl da vischnaunca ha retschert il reglament per la direcziun communal ed ils organigrams corrispundents (messadi nr. 51-2009/2012). Cun quella fatschenta corrispunda la suprastonza communal era ad ina pretensiun dalla cumissiun preparatoria per il regulativ d'indemnisaziun, respectivamein dil cussegl da vischnaunca dils 22 da zercladur 2012.

Reglamentaziun dallas indemnisaziuns

Cun l'entschatta digl onn 2013 vala il niev regulativ d'indemnisaziun. Per evitar problems d'interpretaziun, vegnan ils suandonts principis fixai:

- Aschinavon ch'in commember da suprastonza surpren il presidi d'in organ ni d'ina cumissiun ha ed il dretg sin il fixum fixaus en art. 3 dil regulativ d'indemnisaziun.
- Sch'ei dat negin fixum, vegn il presidi indemnisaus cun in supplement da 50 %, pia 90 francs per seduta, quei tenor art. 6 dil regulativ d'indemnisaziun.
- Per la participaziun allas sedutas da cumissiuns ha mintga commember da suprastonza il dretg sin in daner da seduta (buca cumpriu ella pauschala da genau) tenor art. 4 dil regulativ d'indemnisaziun.
- Tenor art. 9 dil regulativ d'indemnisaziun sa la suprastonza communal surdar incaricas specialas a singulas personas, en special sche quellas pretendan ina enconuschientscha dil fatg. En tals cass eis ei "da suttametter precedentamein alla suprastonza communal per approbaziun ina approximativa calculaziun da cuosts per incaricas sco lavurs da project, consultaziuns ni survetschs".

Survesta finanziaria

Suenter haver fatg differentas adattaziuns sepresenta il preventiv 2013 sco suonda:

<u>Quen current</u>	<i>Preventiv 2013</i>	<i>Preventiv 2012 incl. supplements</i>	<i>Quen 2011</i>
Entradas	frs. 12'763'100	frs. 13'132'900	frs. 13'328'138
Expensas	frs. 12'700'000	frs. 13'255'000	frs. 13'267'762
Surpli expensas		frs. 122'100	
Surpli entradas	frs. 63'100		frs. 60'376

Quen d'investiziun

Investiziuns bruttas	frs. 3'717'000	frs. 4'803'200	frs. 1'799'095
Entradas	frs. 591'600	frs. 1'248'000	frs. 908'032
Investiziuns nettas	frs. 3'125'400	frs. 3'555'200	frs. 891'063

Ils 22 d'october 2012 ha la cumissiun da gestiun repassau il preventiv ensemen cun la suprastonza communal. Suenter ina discussiun detagliada sustegn la cumissiun da gestiun la proposta dalla suprastonza communal d'approbar il preventiv 2013 per mauns dil cussegl da vischnaunca.

Entochen miez october 2012 ha la suprastanza communal respectivamein la cumissiun da gestiun concediu tut en tut credits supplementars ella summa da brutto frs. 749'300.-- per il quen current e da frs. 129'200.-- per il quen d'investiziun. La gronda part pertucca la raccolta da lenna derschida. Quellas lavurs han stuiu vegnir exequidas immediatamein. Da l'otra vart san ins quintar cun considerablas contribuziuns, ch'ei calculadas cun frs. 591'000.--, aschia che las expensas supplementaras effectivas muntan prevedentamein mo a frs. 158'300.--.

Sin fundament dils resultats dils treis emprems quartals savein nus quintar era per igl onn 2012 cun in favoreivel quen.

Consideraziuns finalas

Ils davos onns eis ei stau pusseivel d'instradar e realisar in tschuppel impurtonts projects e da promover las activitads privatas. In bien exempel ei l'avertura dil territori da Pignola cun metter a disposiziun terren favoreivel per nossas interpresas, aschia che novs menaschis san vegnir erigi. In auter exempel ei l'avertura dalla zona da habitar a Caschuarz, che porscha ina buna pusseivladad d'ereger habitaziuns per indigens.

Malgrad las grondas stentas e las bunas colligiaziuns da traffic ed ina buna infrastruttura, eis ei grev da carmalar novs investurs a Mustér. Quei semuossa en special tier il ressort Acla da Fontauna. Il project generus cun in hotel ella fuorma tradiziunala e localitads per wellness, habitaziuns administradas e habitaziuns secundaras ei semtgau. Las premissas (avertura) per realisar quella impurtonta ovra ein optimalas. Il plan d'areal ei approbaus dalla Regenza grischuna e duess era saver vegnir realisaus suenter il scamond d'ereger habitaziuns secundaras. La lubientscha savess vegnir dada enteifer cuort temps. Malgrad las intensivias contractivas duront varga quater onns, eis ei aunc buca reussiu d'anflar igl investur, che dat la caparra, ch'il project vegni realisaus ella fuorma prevedida.

Sil sector turistic eis ei da quintar el proxim temps cun grondas midadas. Quellas sedattan dalla decisiun da colligiar ils territoris dad Andermatt cun Sedrun e Mustér. Ils proxims meins vegnan las pusseivladads da realisar sin l'entschatta matg 2013 las novas structuradas dalla destinaziun Andermatt - Sedrun - Disentis sclaridas. Quei corrispunda alla posiziun dil cussegl da vischnaunca e dalla suprastanza communal.

La vischnaunca ha era priu las disposiziuns necessarias per gidar a preparar la realisaziun da stabiliments per ennevar il territori da Caschavedra. La preparaziun dil project cumpeta allas Pendericlaras Mustér SA. Aschispert ch'il project e la documentaziun necessaria ein preparai, vegnan las autoritads ad instradar ina revisiun parziala dalla planisaziun locala. Tenor il stan actual dallas preparativas, sa la votaziun communal denton haver liug pér el decuors digl atun 2013.

La sparta turistica ha vinavon da sbatter cul ferm franc svizzer e la gronda concorrenza. Per part ein quellas pitgiras vegnidadas augmentadas entras l'iniziativa che scamonda la construcziun da habitaziuns secundaras. El mument regia gronda malsegirezia arisguard il proceder futur. Dapresent ein 6 protestas dalla Helvetia Nostra pendentas tier la Dertgira administrativa. En in cass special ha la Dertgira decidiu, che las restricziuns d'ereger habitaziuns secundaras passien pér cun l'entschatta da schaner 2013 en vigur. Tuttina eis ei buca clar cu la vischnaunca sa quintar cun ina decisiun definitiva. Igl ei numnadamein da supponer, che l'organisaziun sevolvi alla Dertgira federala. La suprastanza communal ei dil meini, che las novas restricziuns s'effectueschien aunc buca sil preventiv 2013. El mument eis ei denton grev da far ina prognosa segira sur dallas consequenzas finanzialas ed economicas.

Las pusseivladads dallas autoritads da promover l'economia ein limitadas. Ellas secon-centreschan sin crear bunas cundiziuns generalas e favurs sil sector dalla planisaziun locala. In agid finanziel direct ei denton - a vosta dallas finanzas communalas - strusch pusseivels. Il sustegn sto serestrenscher sin contribuziuns alla infrastruttura turistica. Sche Mustér vul denton marcar sia posiziun da center, sto la vischnaunca era investar vinavon.

Las perspectivas per il futur ein buca fetg encuraschontas. Gest en talas situaziuns drova ei ina tenuta positiva, bia iniziativa ed ideas innovativas sco era la voluntad da s'engaschar per il progress. La vischnaunca da Mustér ha realisau ils davos onns grondas refuormas ed impurtonts projects. Nus essan sin buna via e lein era vinavon far tut il pusseivel per realisar las ovras instradadas e nezegiar novas schanzas per garantir in bien avegnir.

Proposta

En concordanza cun la cumissiun da gestiun

propo na

la suprastonza communalala al cussegl da vischnaunca da:

1. approbar il preventiv 2013 cun suttametter quel al referendum facultativ conform ad art. 21, lit. a dalla constituziun communalala;
2. fixar il pei dalla taglia sin las entradas e la facultad sin 120% dalla taglia cantunala sempla ed il pei da taglia per la taglia sin schischom ad 1.7‰ (sco tochen dacheu).
3. da conceder el preventiv 2012 in credit supplementar da frs. 65'000.-- per sanar las installaziuns electricas e la ventilaziun el Center da sport e cultura.

Suprastonza communalala Disentis/Mustér
Il president: Il canzlist:

Dumeni Columberg

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 22 d'october 2012

Procedura per la tractaziun dil preventiv 2013

Ils detagls tier las singulas posiziuns ein cuntenidas en in commentari detagliau. Sco usitau, han las cusseglieras ed ils cussegliers la pussevkladad da prender investa da quei document en canzlia communalala (s'annunziar al spurtegl).

Per garantir in tractament efficient, supplichein nus ils commembers dil cussegl da sclarir damondas da pintga muntada ordavon cun ils geraus responsabels, respectivamein cul canzlist. Damondas ni propostas da pli gronda muntada supplichein nus d'inoltrar ordavon all'administraziun communalala, sinaquei che nus saveien far las preparativas necessarias per in tractament serius e speditiv.

Annexas (ch'il cussegl ha gia obtenius ils 26 d'october 2012):

- survesta dil preventiv 2013
- quen current - preventiv 2013
- quen d'investiziun - preventiv 2013
- quen Center da sport e cultura - resumaziun preventiv 2013